

Sammenbruddet i Bruxelles:**Godt for noget!**

Morale: ”Hvorfor forholdt topmødet om forfatningen sig ikke langt mere konstruktivt til konventets forslag? Og hvordan kan man tro at man kan blive ved med at forhandle EU's fremtid på plads bag lukkede døre?” Således spørger de unge liberale europæeres formand, Ellen Trane Nørby, der dog også ser en vis gevinst i forhandlingssammenbruddet: ”Den forhandlingsstrategi som Spanien, Polen såvel som Frankrig havde lagt for dagen inden topmødet i Bruxelles om EU's forfatning måtte ikke belønnes. Havde dette været tilfældet, så ville de spændte musklers taktik i fremtiden har fundet endnu mere indpas i forhandlingerne om EUs fremtid.”

Af Ellen Trane Nørby,

EP-kandidat for Venstre og Præsident for LYMEC – European Liberal Youth.

1. Hvordan det nok ville gå
2. Hvorfor det så slet ikke gik
3. Konventet blev glemt
4. Definitionen på fiasko
5. Hvem tager telefonen?

1. Hvordan det nok ville gå

Mens amerikanerne gravede Saddam Hussein op af et hul i Irak, så gravede de europæiske statsledere sig ned i et hul i Bruxelles. Hvad var det egentligt, som skete under forhandlingerne? Der har siden sammenbruddet i forhandlingerne om en fremtidig EU- forfatningstraktat været mange teorier fremme om hvad der gik galt. Mange har kommenteret udviklingen – mange andre *manglen* på udvikling. Og man har luftet alt fra dommedagsprofetier – ”EU går i opløsning!” - over håbet om ’et tiltrængt pusterum’ til risikoen for et fremtidigt Europa i adskillige hastigheder.

Hvem havde skylden? I de danske aviser er Polen og Spaniens stædighed blevet fremført som hovedgrunden - på linje med Berlusconi's åbenlyse mangel på lederskabsevner, mangel på *fingerspidsgefühl* og, fristes man til at sige, mangel på indsigt i, hvad EU er og baseres på. Har man derimod læst svenske aviser i den seneste uge, så vil man vide, at det var Frankrig med en stædig Chirac i spidsen, som var den altovervejende skurk. I Polen og Spanien er sammenbruddet blevet fremlagt halvt som en sejr: der blev ikke rokket ved Spaniens og Polens massive overrepræsentation i Rådet. Nej – for faktisk blev der overhovedet ikke rokket ved noget.

Mange kommentatorer havde på forhånd forudset, at regeringslederne ville have formået at lukke hovedpunkterne i forhandlingerne. At Topmødet ville være nået frem til en række brugbare kompromisser - og man så ellers have sat hinanden stævne til et nyt rendez-vous. Andre igen havde forudset en gentagelse af nattegilderne fra Amsterdam og Nice. En forhandlingssituation, der kunne strække sig over én dag og et nat, hvor regeringslederne kæmpede sig igennem heftige skænderier, de gensidige beskyldninger og Berlusconi's elendige jokes fløj gennem luften – frem til en studehandel. Et kompromis, hvor de institutionelle forhandlinger blev linket til en kommende budgetforhandling, og hvor Polen og Spanien i sidste ende ville give sig som resultat af oprettelsen af et nyt EU-agentur i Krakow og en godtepose af investeringer samt penge fra strukturfondene. Det ville selvfølgelig være blevet endnu et af de topmøder, hvor embedsmændene bagefter ville ende i et nyt slagsmål om hvad detaljerne i aftalen egentligt var blevet.

2. Hvordan det så slet ikke gik

Men sådan gik det som bekendt ikke. Resultatet var alt andet end forudsigeligt. Selv tog jeg hjem fra Bruxelles fredag morgen fordi jeg skulle arbejde - ikke fordi jeg havde læst i kaffe-grumset og forudset slagets gang. Jeg ville ellers gerne have været i Bruxelles, men når man kender processen, så ved man, at det er de lukkede døres arena, hvor forhandlingerne bag gardinerne det ene øjeblik kan gå den ene vej og det næste øjeblik den anden. Hårdknuden kan synes umulig at løse. Man ved aldrig rigtigt, hvem som sagde og gjorde hvad og den demokratiske kontrol er åbenlyst tæt på intet.

Så i flyet fra Bruxelles fredag morgen kunne jeg sidde og tænke tilbage på forberedelsesmødet til EU-topmødet i det europæiske liberale parti dagen før. Det er nok det nærmeste, man kommer at snuse til EU-topmøderne - med mindre man altså er regeringschef, udenrigsminister, eller betroet medarbejder. Som præsident for LYMEC (European Liberal Youth) har jeg taleret på disse møder, og kunne derfor fremføre et yngre liberalt synspunkt og stille krav til regeringskonferencen og topmødet i kredsen af Liberale statsministre, ministre og partiledere. At man bagefter tænker, at det koordinationsmøde - såvel som halvandet års arbejde i konventet og den lange række af forberedelser - ikke var til megen nytte er en helt anden sag.

Det var på forhånd åbenlyst, at det ville kræve lange stiger at få Spanien og Polen til at kravle ned fra toppen af det træ, hvor de havde sat sig til rette. "Nice eller Døden" som Polens regeringsleder Leszek Miller sagde. Så i stedet for at kommentere på dét valgte jeg i stedet at starte et helt andet sted - nemlig, der hvor topmødet burde være startet. Ved konventet.

Siden konventet i sommer afleverede sit forslag er der løbet mange forslag til. Regeringerne for de forskellige EU-lande, Det Italienske formandskab, ECOFIN, og andre aktører, som egentligt havde været involveret i processen fra begyndelsen, syntes efterfølgende at "vigtige" detaljer var blevet udeladt, eller blot nedstemt i Konventet. Langt over 100 forslag, hvoraf de fleste kunne betegnes som direkte skadelige for vores fælles samarbejde. For blot at nævne ét: tilføjelsen af et kristent kulturgrundlag, som egentligt var tænkt som en reference der skulle garantere, at muslimsk dominerede lande som Bosnien, Albanien og Tyrkiet ikke ville have en fremtid i samarbejdet.

Jeg lagde i mit indlæg særlig vægt på værdien af Parlamentets kompetence på budgetsiden. Der er ingen tvivl om at forslaget fra ECOFIN - kredsen af finansministre - om at fratage parlamentet budgetkompetence ikke skyldes *størrelsen* af EU-budgettet, men udelukkende, at den, som fordeler pengene, også beslutter retningen af politikken. Siden vedtagelsen af Amsterdamtraktaten er Europaparlamentets budgetkompetence blevet udvidet, således at der kom bedre balance mellem EU's forskellige institutioner - og for at sikre, at Ministerrådet ikke blot kunne vedtage et budget, som var i direkte modstrid med den vedtagne politik. Men store budgettunge områder var stadig uden for parlamentets kompetence. Det drejede sig blandt andet om hele landbrugsområdet, udenrigsområdet og hele strukturområdet. Landbrugspolitikken i sig selv udgør 44% af EU's budget. Man kan derfor sige, at de vigtige reformer stadig blev blokeret af, at det var de nationale finansministre, som efterfølgende skulle fordele pengene til hinanden som var der tale om en pose slik. Konventets forslag satte en effektiv stopper for dette – til stor fortrydelse for ECOFIN, som gerne så deres magt fastholdt.

Og dermed var vi tilbage til konventets forslag - præcis hvor man *burde* være startet: Med behovet for at *anerkende* det resultat som konventet var nået frem til. For konventets forslag er blevet til i et åbent og demokratisk forum, ikke bag lukkede døre. Dét faktum blev aldrig rigtigt udgangspunktet. Kun for den danske regering (til stor fortrydelse for DF), for Tyskland og for hovedparten af de nye lande, som satte pris på den åbne og velkomne facon som konventet havde været: *Her* havde deres repræsentanter også siddet med ved bordet.

3. Konventet blev glemt

Personligt synes jeg, at konventets forslag var et glimrende udgangspunkt. Med åbenheden og demokratiet in mente, så burde alle regeringerne have skelet til konventet, da processen kørte fast. Alle - regeringer, parlamenter, Kommissionen, Europa-parlamentet – var repræsenteret i Konventet og havde i halvandet år kunnet arbejde for deres interesser. Ja, selv Peter Skaarup og Jens Peter Bonde havde været medlemmer af konventet. At Skaarup modsat Bonde end ikke lagde en indsats i at påvirke konventets slutresultat siger nok mere om Skaarup og Dansk Folkepartis manglende interesse for europæisk udvikling, eller om Danmarks aktive engagement i Europa, end det siger om konventet som demokratisk forum.

Derfor har Dansk Folkepartis og Junibevægelsens forklaringer på sammenbruddet over den seneste uge været patetiske. Peter Skaarup har udråbt konventet til at være den store synder og kaldt det udemokratisk. Man fristes til at spørge om Skaarup ikke gjorde sit til at sikre at der var få kritiske røster i konventet? Udover at have deltaget i et fåtal af møderne, og næsten uden at møde frem til arbejdsgrupperne, så har Skaarup alle de gange jeg fulgte møderne i konventet tilbragt mere tid udenfor salen end på at påvirke slagets gang.

Bent Hindrup Andersen fra Junibevægelsen har siden weekenden forsøgt at overbevise os om, at Polen var helt uden skyld i sammenbruddet. Derimod var EU den store skurk: De øvrige EU-lande forsøgte at snyde Polen ved at ændre på nogle af elementerne i Nice-traktaten. Påstanden er, at polakkerne blev narret ind i EU på et forkert grundlag.

Er det ikke lige lovligt hallucinerende? Det har ikke været nogen hemmelighed, at Konventet om fremtidens Europa i halvandet år har arbejdet med at udforme en ny forfatningstraktat for EU. Intentionen har været at sikre sig, at et udvidet EU stadig vil kunne træffe beslutninger frem for at ende som en handlingslammet skare på 25+. Ændringen af Polens stemmewægt i rådet var bare et lille forslag. Det handlende overhovedet ikke om at ”snyde” Polen, men om at sikre et effektivt og demokratisk EU. Og man må vel indrømme, at det ikke er specielt demokratisk at lande som Polen og Spanien, som tilsammen har en befolkning på Størrelse med Tyskland, skulle have dobbelt så mange stemmer?

4. Definitionen på fiasko

Behovet for kompromisser var åbenlyst før sidste weekend, men når man tænker tilbage til topmøderne i Amsterdam og Nice, så ved man hvor meget skade, der kan komme ud af alt for mange kompromiser. EU har behov for en langtidsholdbar forfatningstraktat, som klart definerer reglerne for samarbejdet. Nice og Amsterdamtraktaterne havde begge en alt for kort udløbsdato.

At Berlusconi gennem det sidste halve år har været en decideret sten i skoen for forhandlingerne har jeg aldrig været i tvivl om, men jeg havde dog forventet, at han ville have gjort et mere ihærdigt forsøg på at lede forhandlingerne. Sammenbruddet i forhandlingerne var en realitet kort efter middag lørdag. Eller som kritikken lød fra Europaparlamentet, da Berlusconi tirsdag aflagde rapport. ”Den italienske premierminister taler altid meget om fodbold, men heldigvis er Milan bedre til at spille fodbold, end Berlusconi er til at lave politik. Ministeren nåede end ikke gennem første halvleg”. Da Berlusconi betegnede det italienske formandskab som en succes svarede Graham Watson, Lederen af den Liberale gruppe i Europaparlamentet: ”Hvad er så definitionen på fiasko”?

Personligt er jeg af den opfattelse, at sammenbruddet ikke var værre end godt for noget. Den forhandlingsstrategi som Spanien, Polen såvel som Frankrig havde lagt for dagen inden topmødet måtte ikke belønnes. Havde dette været tilfældet, så ville de spændte musklers taktik i fremtiden har fundet endnu mere indpas i forhandlingerne om EUs fremtid. Polen og Spanien satte sig til bordet uden intentioner om at rokke sig en tomme.

Men jeg kan ikke lade være med at spørge: Hvorfor forholdt topmødet om forfatningen sig ikke langt mere konstruktivt til konventets forslag? Og hvordan kan man tro at man kan blive ved med at forhandle EU's fremtid på plads bag lukkede døre? Det er alt for let at spille med musklerne, når ingen rigtigt kan drage én til ansvar.

5. Hvem tager telefonen?

Ærgerligt er sammenbruddet ikke mindst fordi et udvidet EU i den grad behøver en demokratisk ramme, som kan garantere at man kan skabe resultater. Eller som Tysklands udenrigsminister Joschka Fischer sagde i sin berømte tale på Humboldt-universitetet i Berlin i maj 2000: ”Hvordan forventer man sig, at man kan skabe et demokrati i Europa, så længe borgerne ikke ved, hvem som træffer beslutningerne og under hvilke forudsætninger?”

Det er vel netop her hunden ligger begravet. Så længe EU er et morads og et makværk - hvor ingen ved, hvem som egentligt trykker på knappen, tager telefonen når Bush ringer, eller beslutter hvilken retning vi skal gå i - så forbliver EU-samarbejdet en fjern størrelse som de få forholder sig til, de fleste påvirkes af og massen forsøger at undgå. Konventets arbejde – processen såvel som resultatet var et modsvar på dette. Men blev negligeret af topmødet.

Så selv om sammenbruddet ikke er positivt for EU, fordi det åbner op for alt fra et EU i to hastigheder - hvor EU opdeles i et A- og et B-hold, hvor udviklingen ikke længere beslutes i fællesskab men af kernelandene, som det siden vil blive svært at indhente, selv om lysten skulle være til stede, til en opsplitning af samarbejdet, så kan man også vende begivenhederne og spørge, om det for EUs fremtids skyld ikke var bedre at udskyde alle forhandlingerne til et irsk EU-formandskab end det ville have været at presse et kompromis igennem, som ingen kunne have været tilfredse med? EU handler ikke om ét lands interesser, men om i fællesskab at sikre de mest optimale løsninger for alle. Polen, og de enkelte andre lande der blokerede for dette, tænkte udelukkende på egne interesser, og var dermed en af årsagerne til at forhandlingerne brød sammen.

Dansk Folkeparti og Junibevægelsen har som udgangspunkt været imod den nye forfatningstraktat. Dermed synes Nej-partierne og for eksempel Polens udgangspunkt at være det samme. Stædigt og uden tanke på, at det i EU ikke handler om Danmarks eller Polens isolerede interesser, men netop drejer sig om vores fælles interesser og om, hvad der er til gavn for os alle - ikke mindst danskerne og polakkerne.

Ellen Trane Nørby (f.1980) afløste i juni Bertel Haarder som kandidat til Europaparlamentet for Venstre i Københavns Amt. Siden 1999 har hun været vice-præsident og siden præsident for LYMEC – den Liberale Ungdomsorganisation i Europa, som har 67 medlems-organisationer og 150.000 medlemmer. Medlem af Venstre og VU siden 1995. Har arbejdet som politisk sekretær på Christiansborg i fire år. Har fra 1999 været med til at arrangere en række demokrati-, forsonings- og uddannelses-seminarer for unge på Balkan, i Østeuropa og i Mozambique. ETN er født og opvokset i Nr. Nissum i Vestjylland, men flyttede i 1998 til København. Til sommer afslutter hun sin kandidatgrad i Kunsthistorie, som er suppleret med et to-årigt sidefag i Statskundskab.